

Wijkgericht

Nieuwsbrief Wijkgericht Werken Binnenstad, november 2019

Goederentreinen nee, platanen ja

"Het is geen keuze tussen bomen weg en dus geen last van trillingen of de bomen laten staan en dan maar overlast accepteren. We willen dat de platanen aan de Boschveldweg blijven staan én dat er een scherm komt tegen getril en kabaal. Maar vooral: we willen dat er niet meer goederentreinen komen."

Wethouder Ufuk Kâhya (Duurzame mobiliteit, GroenLinks) liet er tijdens een druk bezochte avond in zaal Willem II geen misverstand over bestaan: als er vanwege het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) dan zo nodig meer goederentreinen gaan denderen door 's-Hertogenbosch, dan moeten de schermen tegen herrie en getril niet op de plaats komen waar nu 34 schitterende platanen staan. Er is dichter bij het spoor plaats genoeg. En ja, dat kost dan maar € 2 miljoen extra voor de rijksoverheid.

Aan één kant

Voor de bijeenkomst van dinsdag 22 oktober waren ongeveer honderdvijftig buurtbewoners naar Willem II gekomen. Daar werd nog eens bevestigd dat gemeente en bewoners aan dezelfde kant staan. Samen zijn ze tegen de bedachte komst van meer goederentreinen.

Dat was al bekend, maar wat relatief nieuw is: om overlast te beperken moeten er schermen komen en die zijn door het Rijk bedacht op de plaats

waar nu de prachtige bomen staan. Het regende tijdens de avond aan bezwaren en die werden stuk voor stuk door Kâhya en de aanwezige ambtenaren gedeeld.

Versterken

Wel werd duidelijk dat bewoners en lokale overheid ieder zo hun eigen manieren hebben om te strijd aan te gaan. Voor de gemeente zit het hem

Vervolg op pagina 2

Actievoerders knoopten witte strikken om de platanen aan de Boschveldweg.

11 december: omzien naar elkaar

'Omzien naar elkaar' is het thema van de openbare vergadering van Blb/wijkraad Binnenstad. Die wordt op 11 december gehouden bij Artemis, Predikherenpoort 50. Inloop vanaf 19.30 uur, aanvang 20.00 uur.

Op pagina 5 tot en met 8 ook aandacht voor het thema 'Omzien naar elkaar'. Met een kerstborrel in de Clarastraat, omzien naar ouderen, kleuters en senioren die elkaar ontmoeten bij 'Boefjes en Barista's' en een klussendienst in oprichting.

Vervolg van pagina 1

vooral in lobby, inwoners kunnen actie voeren. "Het is fijn als we daarin samenwerken, als we elkaar versterken", aldus Berry Berendsen. Berry is bij de gemeente hoofd Leefomgeving.

Over de gang naar de Raad van State of het weigeren van een kapvergunning, allebei gevraagd vanuit de zaal, wilden vertegenwoordigers van de gemeente nog weinig kwijt. "Als we nu zeggen

dat we een kapvergunning gaan weigeren, dan zeggen we feitelijk dat we ons al neerleggen bij het PHS", legde Berry uit. "Daar willen we nog niet aan."

Actiegroep

Het neemt niet weg dat enkele buurtbewoners voor de zekerheid een actiegroep voor het behoud van de platanen hebben opgericht. Met grote witte strikken om de monumentale bomen wijzen ze op het bestaan van

de groep. De groep bestaat naast de al zeer actieve actiegroep 'Goederentreinen nee'. Als het aan de gemeente ligt werken beide groepen vooral intensief samen, aangezien dat effectief is.

Eigenlijk was er tijdens de avond maar één aanwezige enthousiast over de goederentreinen. Toen op een groot scherm een animatie over het PHS van ProRail werd getoond, schalde een meisje van pakweg 3 jaar door de zaal: "Trein! Trein!"

De bijeenkomst over de toekomst van de platanen aan de Boschveldweg trok veel belangstellenden.

Weer wat geleerd over bloemen in de stad

Deel 2 van de Bossche bloemenstraat is begonnen: weer worden zaden geplant rond bomen aan de Westwal. Waarbij dankbaar gebruik wordt gemaakt van de lessen van deel 1.

Wijkregisseur Jasper Maas is opgesteld om inwoners te ondersteunen als ze voor de eigen straat of buurt aan de slag willen. Hij was het die afgelopen voorjaar het enthousiasme van 'groene buurvrouw' Carlijn Krielaars voorzichtig temperde. Of dat nou wel zo'n goed idee was om de ruimte rond zestig bomen (boomspiegels genoemd) van bloemen te voorzien. "Als je nu eens begint met twintig bomen? Om ervaring op te doen?"

Wilde bloemenzaden

Prima advies, weet Carlijn inmiddels. "We zijn dus inderdaad begonnen met twintig bomen. Dat ging erg goed hoor, maar ik heb er wel wat van geleerd." Want Carlijn kon niet vermoeden dat sommige vrijwilligers wat overenthousiast de geplante zaadjes van water voorzagen. "Lief bedoeld, het mengsel van wilde bloemenzaden dreef hier en daar zo weg." Weer wat geleerd.

Les 2: "We hielden onze actie in het voorjaar, vlak voor de snikhete zomer. En hoewel er best veel bloemen ontkiemden, hadden we de actie beter in het najaar kunnen houden." Dat gebeurt binnenkort. "We gaan ook bollen planten. In het voorjaar staan naar verwachting de blauwe druifjes in bloei. En nee, dat zijn geen druiven. Het zijn bloemen, familie van de hyacint."

Picknickplaats

En daarna volgen de zaadbloemen, zoals goudsbloemen, salvia's, kogeldistels, lavendel en geraniums. Dat wordt erg mooi." Ook leuk: Carlijn en de vrijwilligers betrekken de picknickplaats aan de Dommel er ook bij. "Zo wordt het een kleurrijk, romantisch geheel", voorspelt ze.

Volgend jaar is het laatste deel van de Westwal aan de beurt. "En nee, het

werk van de eerste twee delen hoeft dan niet over. Hier en daar een plukje gras eruit trekken en zo nu en dan wat kale stukken van nieuwe zaden voorzien – meer niet. De natuur regelt het zelf. Zoals ook de bijen en andere insecten vanzelf afkomen op de bloemenpracht."

Geveltuintjes

Carlijn kan het weten. Ze heeft inmiddels letterlijk al heel wat meters gemaakt bij de aanleg van geveltuintjes en wilde tuinen in de stad. "Op mijn balkonnetje heb ik wilde bloemen geplant. Je vraagt je af hoe de bijen en krekels dat postzegeltuintje van me weten te vinden. Maar ze kregen het voor elkaar."

Een buurt vol stedenbouwkundigen

De bewoners van het Havenkwartier hoef je als gemeentelijke stedenbouwkundige weinig te vertellen. Die weten prima hoe het openbaar gebied in hun directe omgeving ingericht moet worden.

Dat ontdekte Joris van Esch. Tegen de tijd dat dit blad verschijnt, werkt hij bij de gemeente Eindhoven. Maar tot 1 november was hij stedenbouwkundig ontwerper in 's-Hertogenbosch en in die functie betrokken bij plannen voor het Havenkwartier.

Kademuren

Het begon allemaal met het opknappen van de kademuren. Toen dat karwei klaar was, viel pas goed op dat de bestrating rond de haven ook wel een opknapbeurt kan gebruiken. Joris en collega's organiseerden een wijkscouw, waarbij de Havenkwartierders door hun eigen buurt wandelden en zo vaststelden wat er zoal aanpassing behoeft.

"Pas toen merkten we dat er stukjes in de buurt zijn die er beroerder aan toe zijn dan de Brede Haven", blikt Joris op die wandeling terug. "Neem de Smalle Haven en de Handelskade. De bestrating is daar niet meer je dat."

Wat volgde was een bewonersavond in Hotel Central.

Achteroverleunen

"Ik kon die avond achteroverleunen en luisteren. Waar bij dit soort avonden mensen van de gemeente nogal eens aan het woord zijn, waren het hier de buurtbewoners zelf die het voortouw namen. Er wonen nogal wat mensen die beroepsmatig actief zijn op het gebied van stedenbouw of op andere manieren wat doen met betrekking tot het openbaar gebied. Of die dat deden en inmiddels met pensioen zijn."

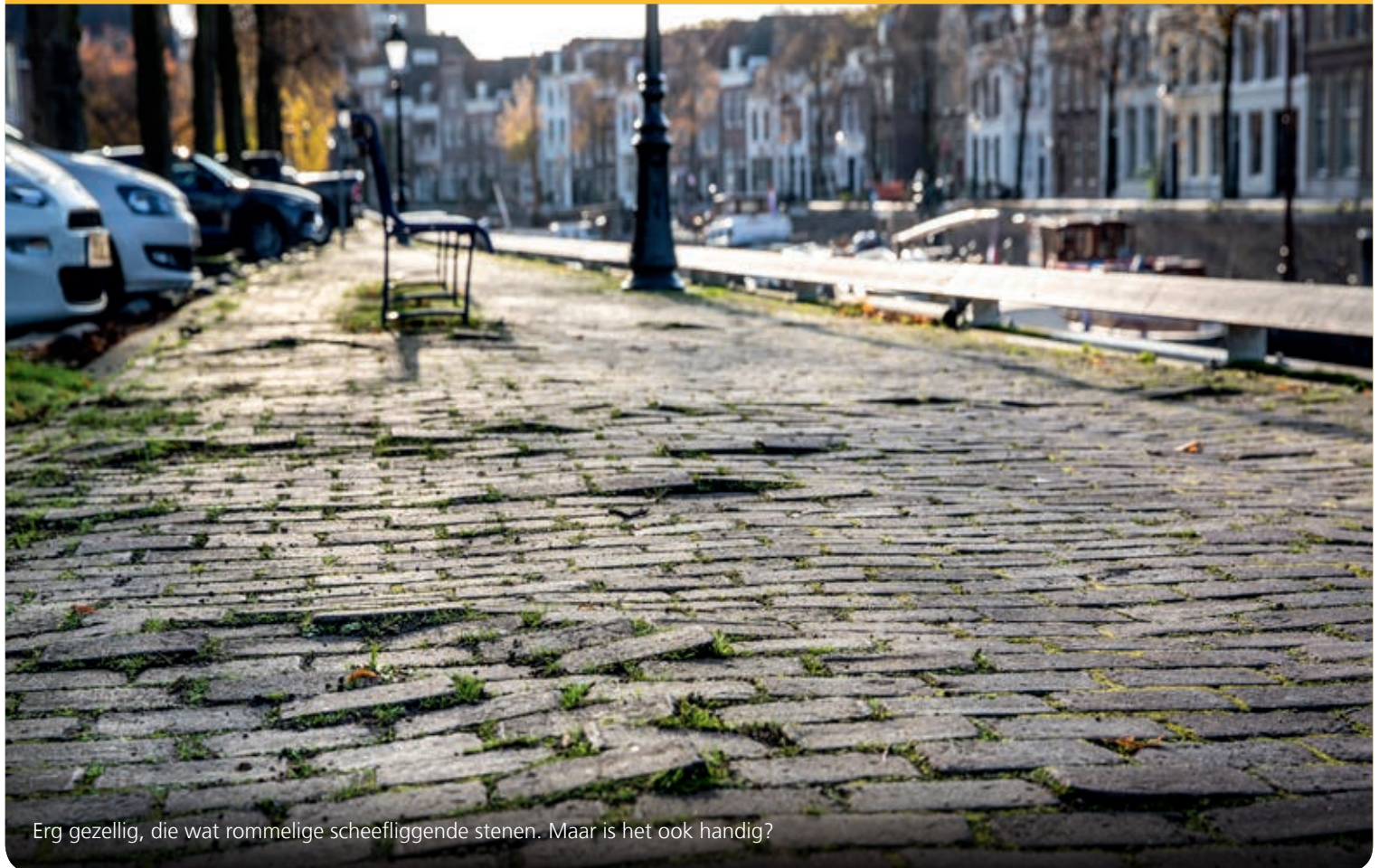
Dat was te merken. Een werkgroepje van vier heren hield een presentatie en wierp zo inspirerende suggesties de zaal in. Plus een hoop thema's die voer voor nadere discussie zijn. Joris: "Moeten er meer of minder parkeerplaatsen komen? Meer of minder groen? Willen we de karakteristieke bestrating behouden of is dat te lastig voor met name ouderen? Moet het Havenkwartier meer in het

licht baden of juist wat onopvallend donker blijven?"

Karakter

Antwoorden op al die vragen zijn er nog niet. "We gaan nu een boeiende periode in, waarbij wij van de gemeente afwisselend ideeën uitwerken en om feedback vragen van de bewoners. En zo komen we stapje voor stapje bij een concreet plan." Waarbij de mensen van het Havenkwartier niet het idee moeten hebben dat alles mogelijk is. "Het is natuurlijk een buurt met een heel bijzonder historisch karakter. Dat willen we niet overboord gooien. Maar ik heb niet het idee dat de bewoners dat wel zouden willen."

Joris zelf gaat het allemaal niet meer meemaken. Hij stapt na 22 jaar in 's-Hertogenbosch over naar de gemeente Eindhoven. Het project Havenkwartier is inmiddels overgedragen aan Ruben Blok.

Erg gezellig, die wat rommelige scheefliggende stenen. Maar is het ook handig?

Hofstad gaat op de schop

De wijk Hofstad wordt door bewoners, BrabantWonen, gemeente en Farent stevig onderhanden genomen.

Van het een komt het ander. Wat begon als het idee om de 234 woningen van BrabantWonen in Hofstad te moderniseren, is inmiddels uitgegroeid tot een project waarbij behalve de woningen ook het openbaar gebied en de leefbaarheid van de wijk in het algemeen onder de loep worden genomen.

Energieverbruik

Over de opknapbeurt van de huizen zegt projectleider Frank Kamp van BrabantWonen: "Op dit moment weten we nog niet exact wat er gaat gebeuren. De woningen dateren uit de jaren negentig en zijn daarmee een stuk jonger dan veel andere huizen van onze corporatie. We willen de huizen vooral verduurzamen. Dat betekent dat we het energieverbruik willen verminderen en energie duurzamer willen opwekken. En als we dan toch bezig zijn, kunnen we ook andere zaken onderhanden nemen. Het is goed te bezien of keukens, toiletten en badkamers een opknapbeurt nodig hebben."

Örjan Game is ontwikkelaar bij BrabantWonen. "Met het verbeteren van woningen alleen komen we er niet", zegt hij. "Uit de tweejaarlijkse wijk- en buurtmonitor van de gemeente blijkt dat er meer nodig is om Hofstad leefbaar te houden." Het gaat daarbij om zaken die niet tot het terrein van de corporatie behoren.

En dus klopte BrabantWonen aan bij de gemeente en Farent, de organisatie voor maatschappelijk- en welzijnswerk in 's-Hertogenbosch.

Bewoners

Het leidde ertoe dat studenten van Avans Hogeschool en Lieneke Verspaandonk van 5V management op onderzoek gaan naar hoe bewoners hun eigen wijk ervaren en waarderen. Dat gebeurt onder meer door gesprekken met wijkbewoners te voeren. Dat is belangrijk, want uiteindelijk zijn het niet alleen gemeente, BrabantWonen en Farent die aan de slag gaan. Örjan: "Hofstad is een wijk waar de

bewoners ook zelf de mouwen opstropen voor hun eigen leefomgeving".

De bewijzen van die zelfwerkzaamheid zijn zichtbaar in de wijk in de vorm van kleinschalig groene ontmoetingsplekken, speelvoorzieningen. Onzichtbaar, maar minstens zo belangrijk, is de wijze waarop nieuwe bewoners worden welkom geheten door de 'oude getrouwen' in de wijk. "Zij hebben een belangrijke rol in de plannen die we samen met en voor de wijk maken", verwacht Frank. "Waarbij we ook de winkeliers niet moeten vergeten. Hun winkels staan letterlijk met de rug naar Hofstad toe, maar ook zij horen bij dit stadsdeel."

Hofstad, een bijzondere woonwijk in de binnenstad.

OMZIEN NAAR ELKAAR

In de binnenstad zien mensen naar elkaar om. Wijkgericht vond diverse inspirerende voorbeelden daarvan.

Op deze en volgende pagina's gaat het over wat mensen voor elkaar doen. Over een kerstborrel in de Clarastraat, omzien naar ouderen, kleuters en senioren die elkaar ontmoeten bij 'Boefjes en Barista's' en een klussendienst in oprichting.

Clarastraat viert kerst

In het Claraklooster aan de straat met diezelfde naam wordt vlak voor kerst weer een gezellige bijeenkomst georganiseerd. Naar verwachting komen er vijftig tot tachtig buurtbewoners op af.

"Dit is voor de buurtbewoners het jaarlijkse moment om elkaar te ontmoeten in de kapel en het hofje van het Claraklooster en daar samen een borrel te drinken, hapjes te delen en te kletsen met elkaar", schrijft een van de organisatoren in een aanvraag voor een bescheiden financiële bijdrage aan de gemeente.

Wijkbudget

Die bijdrage komt er en is afkomstig uit het wijk- en dorpsbudget. Het is de Bewonersadviesgroep van de binnenstad die de aanvraag beoordeelde en positief adviseerde aan de gemeente.

Ondanks meer dan twintig goed-gekeurde aanvragen zit er nog wat geld in de kas van het Binnenstad-wijkbudget. Wie in aanmerking wil komen voor een bijdrage, kan een kijkje nemen op s-hertogenbosch.nl/wdbudget/. Daar is te lezen hoe een aanvraag in zijn werk gaat.

Ouderenzorg is kinderspel

Is het nou een speelplek voor jonge kinderen of een activiteitenochtend voor de oude bewoners van Nieuwehagen? Bij 'Boefjes en Barista's' vinden ze die vraag niet zo boeiend.

Probeer Carlijn van den Berge, initiatiefneemster van de kinderspeel-ochtenden in het zorgcentrum, maar eens te interviewen tijdens de openingsuren van 'Boefjes en Barista's'. Ze vertelt enthousiast over wat er allemaal gebeurt, maar o wee als ze dementerende mevrouw De Vries (naam vanwege privacy gefingeerd) even verdwaasd om zich heen ziet kijken. "Ik wil naar huis", zegt mevrouw De Vries. Carlijn wenkt een vrijwilligster. "Loop jij even met mevrouw mee?" En zo gaat het een paar keer. "Die moet ik even gedag zeggen."

Oefeningen

Het is vrijdagochtend en het is een drukte van belang. Peuters en kleuters spelen, terwijl jonge ouders en hoogbejaarde bewoners koffiedrinken of meespelen. Even verderop doen ouderen en kinderen in een kring bewegingsspelletjes. "Het zijn oefeningen", weet Carlijn. "Eigenlijk is het fysiotherapie. Tot voor kort was het elders in het zorgcentrum te doen. Sinds het is verplaatst naar Boefjes en Barista's doen kinderen mee en vergeten de ouderen dat het therapie is. Ze vinden het leuker dan voorheen en doen actiever mee."

Want zo gaat dat bij de ochtenden in Nieuwehagen: kinderen en ouderen doen letterlijk spelenderwijs dingen samen en daar profiteren beide groepen van. Carlijn grossiert in praktische voorbeelden. "Een meneer met de ziekte van Parkinson werd geadviseerd om regelmatig te tekenen en kleuren om zo de fijne motoriek een beetje op peil te houden. Het kwam er niet echt van, want meneer vond het wat gênant om als volwassene daarmee bezig te zijn. Totdat kinderen meededen. Of de opa een olifant wilde tekenen. Maar natuurlijk wilde opa dat."

Kaarsje opsteken

Tussen de tafels staat een uit hout gesneden boom. Daar hangen briefjes in met wensen. "Nadat we de wensboom plaatsten, hadden we in no time tientallen wensen. Kleine verzoekjes, zoals 'Ik wil een kaarsje opsteken in de Sint Jan'. Wat zo leuk is: jonge ouders zijn te druk om vast vrijwilligerswerk te doen,

OMZIEN NAAR ELKAAR

Vervolg van pagina 5

maar op zaterdag een uurtje met iemand naar de Sint Jan gaan – dat is geen probleem. En zo willigen we elke week wensen in.” En dan is er nog het generatiediner, waar jongvolwassenen en senioren samen een hapje eten. Op maandagochtend werken jong en oud aan de fijne motoriek en op vrijdag is de grove motoriek aan de beurt.

Het is veel werk, maar aan vrijwilligers geen gebrek. Een van hen is Julia Reijnders. “Ik kwam hier vorig jaar binnen om mijn kinderen Thomas en Lucas, inmiddels 3 en 2 jaar, te laten spelen. Ik was gecharmeerd van de ruimte die kinderen hier hebben om te spelen. En ontdekte al snel hoe leuk de kinderen het vinden met de opa's en oma's. Ik werd al snel vrijwilliger. Activiteiten begeleiden, de bewoners van en naar een kamer brengen – dat soort dingen.”

Koektrommel

Margot Hormann werkt al vanaf het begin bij Boefjes en Barista's. Ze schenkt koffie en gaat met de koektrommel rond. “We serveren onze koekjes uit de koektrommel. Dan krijgen ook mensen een koekje die geen koffie of thee drinken. En het staat sowieso gezelliger.”

Het is fysiotherapie voor de ouderen, maar het is vooral gezelligheid voor jong en oud.

Binnenstad ziet om naar dementerende burens

Steeds meer oudere mensen leiden aan dementie en de eenzaamheid die daarmee gepaard gaat. In een binnenstad waar mensen naar elkaar omzien, is er speciale aandacht voor deze groep.

OMZIEN NAAR ELKAAR

In onze binnenstad wonen naar schatting enkele honderden mensen met dementie. Goede zorg aan en ondersteuning van mensen die aan deze ziekte lijden is belangrijk en is niet alleen een taak van overheden en zorginstellingen. Ook inwoners kunnen een bijdrage leveren.

Signalen herkennen

Dat begint bij het herkennen van de signalen. Op straat, in de buurt en zelfs op het werk. Ook is het goed te weten wat te doen als signalen worden herkend. De gemeente gaat volgend jaar in de binnenstad aan de slag met deze onderwerpen.

Het is nu al mogelijk om online een training van vijftien minuten te volgen. Kijk daarvoor op de website samen-dementievriendelijk.nl.

De gemeente doet extra inspanningen omdat ze 'dementievriendelijke gemeente' is. In zo'n gemeente kunnen mensen met dementie zo lang mogelijk mee blijven doen in de lokale samenleving. De gemeente helpt bij de begeleiding van dementerende mensen en hun mantelzorgers. Ook vergroot ze de kennis over dementie. Dat gebeurt bijvoorbeeld door het aanbieden van trainingen 'Omgaan met dementie'.

Eenzaamheid

Wethouder Huib van Olden is kartrekker van de projecten 'Samen tegen eenzaamheid' en 'Dementievriendelijke gemeente'. "We merken dat veel bewoners en vrijwilligers ook zelf willen bijdragen aan een buurt met sterkere sociale verbanden waarin men iets voor elkaar kan betekenen", zegt hij. "Met goede informatie over dementie en hoe ermee om te gaan maken we dementie beter bespreekbaar en bevorderen we onderlinge hulp."

OMZIEN NAAR ELKAAR

Klussendienst in oprichting

Handige dames en heren die op vrijwillige basis kleine klusjes doen bij buurtgenoten, dát is nog eens omzien naar elkaar. Als het aan Koo ligt, krijgt de binnenstad zo'n klussendienst.

Wijkwerker Liesbeth van Drunen is van Koo, het wijkplein aan de Bethaniestraat 2. Al bijna een jaar staan de deuren van het gebouw van Reinier van Arkel open voor binnenstedelingen met hulpvragen. Of het nu gaat om opvoeding, onderwijs, werk, geld, welzijn, gezondheid, dagbesteding, wonen, vervoer of wat dan ook: de mensen van Koo gaan op zoek naar oplossingen.

Nancy van Lent is coördinator van Koo Binnenstad. Ze vertelt dat inwoners de weg naar het wijkplein steeds beter weten te vinden. "Dat niet alleen, ook beroepskrachten van allerlei organisaties strijken hier neer. Dat is plezierig, want zo worden de contacten steeds beter. En dat zorgt weer voor een betere dienstverlening aan de mensen die bij ons aankloppen."

Steuntje in de rug

Nancy werkt ook in de Maaspoort en dat zorgt ervoor dat ze die twee stadsdelen kan vergelijken en weet wat er typerend is voor de binnenstad. "Hier wonen relatief veel mensen die wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Mensen die bijvoorbeeld alleenstaand zijn en weinig contacten met anderen hebben."

Liesbeth weet dat er vooral veel oudere alleenstaanden wonen in de omgeving van de Arena. "De komende maanden gaan we huis aan huis aanbellen in deze buurt. Zo willen we erachter komen of we een bijdrage kunnen leveren aan een prettigere leefomgeving."

Klusjes

Eén concreet idee heeft ze op dat gebied al. "Veel vooral oudere alleenstaanden kunnen wel wat hulp gebruiken bij kleine klusjes in huis, weten we van andere wijken. In Muntel-Vliert en Orthenpoort is daarom een klussendienst opgericht. De vrijwilligers van Karwijk trekken er op uit om lampjes te vervangen, een draadje vast te zetten of tuintjes te onderhouden. Het mes snijdt aan twee kanten: de klussers hebben leuk en

Jong geleerd, oud gedaan (foto: Farent)

dankbaar vrijwilligerswerk en de 'klanten' krijgen vriendelijke mensen over de vloer die gratis kleine gebreken verhelpen."

De ervaring bij Karwijk leert dat de vragen heel divers zijn, maar dat je er geen enorme handige Harry voor hoeft te zijn. "We zoeken dan ook geen superklussers, al is het wel fijn als er wat handige vrouwen en mannen bij zijn."

Contact

Wie mee wil doen kan met Liesbeth contact opnemen: liesbethvandrunen@farent.nl 06-1131-6878. Of met haar collega-wijkwerker Jorri Rossen: jorriroosen@farent.nl 06-1186 9597.

Wijkplein Koo is op maandag, woensdag en donderdag open van 9.00 tot 12.00 uur en op donderdag ook nog van 13.00 tot 16.00 uur.

Daarnaast heeft het buurtteam (Farent en MEE) elke donderdag van 10.00 tot 11.00 een eigen spreekuur.

Bewoners die op zoek zijn naar activiteiten op het gebied van gezondheid, bewegen en culturele activiteiten kunnen terecht op het spreekuur van Samen Gezond (GGD, 'S-PORT en Farent). Ook dat is elke donderdag van 10.00 tot 11.00 uur.

Nieuw: GGD Bethaniestraat

Het wordt druk in de Bethaniestraat. Na Koo heeft ook het binnenstadteam van de jeugdgezondheidszorg van GGD Hart voor Brabant haar intrek genomen in het gebouw van Reinier van Arkel.

De huismeester en enkele klusjesmannen lopen af en aan met spullen, terwijl drie GGD-ers onverstoorde van hun lunch genieten. Het is in de grote ruimte van de gezondheidsdienst nog een beetje kaal, maar Geertje Schrover zegt dat het er al heel anders uitziet tegen de tijd deze nieuwsbrief verschijnt.

Consultatiebureau

Geertje Schrover en Maayke van Dinther zijn jeugdverpleegkundigen en daarmee is meteen een belangrijke taak van het nieuwe 'GGD Bethaniestraat' team aangestipt: de preventieve gezondheidszorg voor kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar. "Dat werk doen we niet alleen op het consultatiebureau hier, we zijn ook te vinden op kinderdagverblijven, basisscholen, middelbare scholen en zelfs op een mbo", legt Geertje uit.

Lena Taihuttu is teamassistente en vertelt dat er zowel spreekuren op

afspraak zijn als een vrij inloopspreekuur. De telefonische bereikbaarheid is uitgebreider: elke werkdag van 9.00 tot 17.00 uur zitten GGD-ers achter de telefoon: 0900 4636443. "Daarnaast is er voor ouders nog de mogelijkheid om te chatten."

Met de komst van de GGD aan de Bethaniestraat, vervalt het adres aan de Orthenpoort. Lonneke Neilen werkt als jeugdarts op deze locatie. Daarnaast is zij werkzaam in Vught. De GGD-es zijn ook betrokken bij het buurtteam en sociaal wijkteam van de binnenstad. Daarmee wordt nauw samengewerkt als dat nodig en zinvol blijkt.

Jolanda Pete Németh is als verpleegkundig specialist van het Bethaniestraatteam. Ze is in haar nopjes met de nieuwe locatie. "Toen besloten werd de Bossche hoofdvestiging van de GGD aan de Orthenpoort te sluiten, was dat voor ons als lokaal team lastig. Mee verhuizen naar de nieuwe GGD-locatie in het

voormalige kantoor van de Kamer van Koophandel was voor ons geen optie. Dat gebouw ligt buiten ons werkgebied. Hartstikke fijn dus dat we hier terecht kunnen."

Contacten

Geertje: "We merken nu al dat het leidt tot plezierige contacten met de andere gebruikers van dit gebouw, zoals wijkwinkel Koo en Reinier van Arkel. Alleen het parkeren is nog wel een dingetje. Maar gelukkig fietsen we graag."

De mensen van GGD Binnenstad. Vlnr: Maayke van Dinther, Lena Taihuttu, Jolanda Pete Németh, Lonneke Neilen en Geertje Schrover.

De visiekaart van het gebied in de toekomst. De roze lijnen zijn wandelroutes, waaronder doorsteekjes door bestaande gebouwen.

Zuidwalkwartier: levendig en leefbaar

Een blik op de visiekaart van het toekomstige Zuidwalkwartier, kan tot de conclusie leiden dat het vooral voor bezoekers leuker wordt in dit deel van de binnenstad. Schijn bedriegt.

Wie als bezoeker onder de fraaie bomen op het Anne Frankplein staat en de Prins Bernhardstraat inkijkt, besluit waarschijnlijk al snel vooral niet die kant op te lopen. Vooral wel doen, want na een paar minuten lopen is er het 'stadsbalkon' met fraai uitzicht over het Bossche Broek. Maar dat weet die bezoeker dan weer niet.

KPN-gebouw

Dat gaat veranderen, vertellen Erwin Olzheim en Hanneke Straver. Zij zijn onderdeel van het gemeentelijk projectteam voor de nieuwe visie op het Zuidwalkwartier, dat onlangs unaniem werd aangenomen door de gemeenteraad. Erwin: "In de toekomst wordt het aantrekkelijk om juist wél die kant op te lopen. Zo komt er een doorsteek door het zogeheten KPN-gebouw, met daarachter een groen binnenpleintje. De parkeerplaats aan de Prins Bernhardstraat maakt ook plaats voor een groene ontmoetingsplek".

Wat op die route gebeurt, is een voorbeeld voor het hele gebied. Hanneke: "Zowel het KPN-gebouw als het Spinwalcomplex zijn grote kolossen die plezierige wandelroutes letterlijk in de weg staan. Daar gaan we met deze visie verandering in brengen. Er komen

nieuwe doorsteekjes, openbare ruimtes en er komt meer groen. Dat is hard nodig, dit deel van de binnenstad is erg stenig. Op warme zomerdagen is het hier een stuk warmer dan elders in de stad."

200 woningen

En dan is er nog het plan om maar liefst tweehonderd woningen te bouwen achter het KPN-gebouw, waarvan zestig sociaal. "Dat betekent dat er pakweg driehonderd binnenstadsbewoners bijkomen", zegt Erwin. "Het Zuidwalkwartier is al het gebied met musea, relatief veel kantoren en een beperkt aantal woningen, maar wordt dus ook een echte woonbuurt."

Hanneke: "We pogen met deze visie een balans te vinden tussen levendigheid en leefbaarheid en ik denk dat we daarin zijn geslaagd." Bewoners en andere belanghebbenden van het gebied zijn betrokken bij de visie en de raad stemde ermee in – Hanneke en Erwin staan in dat standpunt dus niet alleen.

Bijeenkomst

Het zal nog wel even duren voordat de visie is omgezet in daden. "Een kwestie van jaren", voorspelt Erwin.

"Het komend jaar staat vooral in het teken van het uitwerken van plannen." Daarbij komt het KPN-gebouw en het Prins Bernhardplein als eerste aan bod. De eigenaar van het gebouw – en nee, dat is niet KPN – zal nog dit jaar de plannen bekendmaken. Er komt een bijeenkomst voor omwonenden. Datum en locatie waren nog niet bekend toen deze nieuwsbrief ter perse ging. Voor meer informatie daarover: <https://www.s-hertogenbosch.nl/zuidwal.html>

Er komen in het Zuidwalkwartier ongeveer tweehonderd nieuwe woningen bij. Verder is voorzien in ruimte voor bedrijven en nieuwe stedelijke functies. Centraal staat de balans tussen meer dynamiek en een goed woonklimaat. De aandacht in de nieuwe visie gaat daarbij vooral naar de openbare ruimte: minder parkeren (voor bewoners blijft het aantal vergunningsplaatsen gelijk), meer groen, meer kwaliteit voor wie er verblijft en nieuwe (loop)routes.

Al bijna ouderwets...

Het Zand kan zonder gas

“Het gaat er niet om dat mensen van het gas af zouden moeten. Het gaat erom dat er betere alternatieven zijn. Alternatieven die minstens zo comfortabel zijn en ons minder afhankelijk maken van fossiele, Russische brandstof.”

Michael Urlings is projectleider Aardgasvrije buurten bij de gemeente en beschouwt zijn werk vooral als goed nieuws. Woningeigenaren zijn bij hem van harte welkom als ze daar net zo over denken en willen omschakelen van gas naar andere vormen van energievoorziening. Vooral als ze kiezen voor energiebesparing en duurzame energieopwekking.

Enthousiasme

Dat aanbod geldt specifiek voor vijf buurten in de gemeente. Eén ervan is Het Zand. “Juist in deze buurt wonen nogal wat mensen die op allerlei terreinen bezig zijn met duurzaamheid. Dat biedt een mooie mogelijkheid om dat enthousiasme te delen met anderen in de wijk.”

Het verklaart waarom de gemeente het platform Omons inzet, een initiatief van energieleverancier Alliander. Met Omons weten buurtbewoners van elkaar wat ze gezamenlijk inkopen. En dan is er nog het advies van ‘Brabant woont slim’. “Dat kost normaal € 400. Wij nemen daarvan 90 procent voor onze rekening, zodat er nog maar € 40 betaald hoeft te worden.”

Warmtenet

Michael lonkt vooral naar mensen die op straat- of buurtniveau samen actief willen worden. “In je uppie kun je best veel, maar met een hele straat of buurt ontstaan er nieuwe mogelijkheden. Dan kun je bijvoorbeeld denken aan een gezamenlijk warmtenet.”

Zo’n warmtenet, voorheen stads- en blokverwarming genoemd, is een soort cv-installatie in het groot. De energie komt van restwarmte van de industrie, of liever nog uit duurzame bronnen, de bodem of combinaties daarvan. Michael: “Soms is een project net te klein om zo’n pomp rendabel te maken. In dat geval kunnen we misschien bijspringen.”

Subsidie

Misschien, want niet alle vormen van financiering zijn uitgewerkt. “De gemeente gaat geen individuele woningeigenaren subsidiëren, maar richt zich op ondersteuning. We helpen bijvoorbeeld graag bij het voeren van een campagne in de eigen buurt om mensen te motiveren en tot concrete stappen te komen.”

En dan is er nog de ambitieuze poging om € 4,5 miljoen van het Rijk te krijgen. Dat geld is er voor mensen die hun buurt gezamenlijk aardgasvrij willen maken. “In het voorjaar van 2020 wordt bekend of we bij de gelukkige gemeenten horen, die voor deze subsidie in aanmerking komen. Dan gaat de vlag uit.”

Resultaat

De kans bestaat dat niet iedereen in de vijf geselecteerde buurten meedoet en dus is er dan formeel geen sprake van een aardgasvrije wijk. “Maar dan is dit project niet meteen mislukt. Want zeg nou zelf: als 70 procent meedoet, dan is dat toch een prachtig resultaat?”

De binnenstad zit vol met, soms relatief onbekende, prachtige plekjes en gebouwen. In de serie 'Pareltjes van de binnenstad' zoekt Wijkgericht ze op. Dit keer: de mammoetboom in de tuin van voormalig klooster Mariëngaarde.

De pareltjes van de Binnenstad

Een boom van een boom

Hier en daar hoorden we dat de mammoetboom in de tuin van het voormalige klooster Mariëngaarde de hoogste boom van 's-Hertogenbosch is. Geen idee. En eerlijk is eerlijk: voor een mammoet is de boom niet eens zo heel indrukwekkend. De 'sequoiadendron giganteum' is pakweg 27 tot 28 meter hoog en heet een omtrek van 3,6 meter. Waar trouwens elk jaar 3 cm bijkomt.

Nee, dan de achterneven van de mammoetboom in Californië. Er staat daar een exemplaar van 83 meter hoog en 24 meter omtrek. De mammoet deed er maar dan 3000 jaar over om die hoogte en omvang te bereiken.

De Bossche mammoet is naar schatting 110 tot 120 jaar jong en is daarmee nog een peuter. Lekker laten staan dus. En vooral van genieten. Dat kan tijdens een bezoekje aan het stadspark, maar een fraai uitzicht op de boom is er ook vanaf een bootje op de Dieze.

Bronnen: monumentaltrees.nl, wikipedia

**Nu nog
makkelijker
melden**

via de
**BuitenBeter
App!**

MELDPUNT:
Schoon, Heel en Veilig
s-Hertogenbosch.nl - (073) 615 55 55

Informatie

Losliggende stoeptegels, een kapotte lantaarnpaal of vernielde speeltoestellen? Last van zwerfvuil, of groen dat nodig aan onderhoud toe is, enz.? Bel hiervoor het Schoon, Heel en Veilig (073) 615 55 55 voor zaken in de openbare ruimte. Zo werkt u mee aan een schone stad!

Kijk ook eens op www.s-hertogenbosch.nl. Hier is veel informatie te vinden over uw wijk. Hebt u vragen, neem dan contact op met wijkmanager Riekje Bosch, telefoonnummer (073) 615 56 57 of mail naar wijkgerichtwerken@s-hertogenbosch.nl. Riekje zit ook op Facebook: [wijkmanagerriekjebosch](https://www.facebook.com/wijkmanagerriekjebosch). Deze nieuwsbrief is een initiatief van de gemeente 's-Hertogenbosch.

Denk mee Doe mee

www.wijkgerichtwerken.nl